

Asia: VN/13190/2020

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: pakkokeinolain muutostarpeet

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne yleisesti mietinnöstä

Yleisradio Oy katsoo, että mietinnössä ei ole riittävässä määrin analysoitu pakkokeinolain muutosten vaikutusta sananvapaudelle ja erityisesti lähdesuojalle. Sananvapaus ja lähdesuoja ovat demokraattisen yhteiskunnan toiminnan kannalta olennaisia tekijöitä. Lähdesuoja mahdollistaa toimitusten laajamittaisen tiedonsaannin yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista.

Mietinnön jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota lähdesuojan turvaamiseen. Tässä yhteydessä tulisi luoda turvajärjestelyt sen varalta, että lähdesuojaa ei vaarannettaisi myöskään epähuomiossa muiden, sinänsä oikeutettujen, päämäärien tavoittelun yhteydessä.

Mietinnössä tulisi myös huomioida ja analysoida korkeimman oikeuden viimeaikaisen ratkaisukäytännön vaikutusta lähdesuojaa koskevaan sääntelyyn. KKO:n tapausten KKO:2021:19, KKO:2019:112, KKO:2019:67 ja KKO:2010:88 periaatteet tulisi ottaa huomioon lainsäädännön valmistelussa.

2. Lausuntonne pakkokeinolain 2 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

3. Lausuntonne pakkokeinolain 3 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

4. Lausuntonne pakkokeinolain 4 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

5. Lausuntonne pakkokeinolain 5 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

6. Lausuntonne pakkokeinolain 6 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

7. Lausuntonne pakkokeinolain 7 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

8. Lausuntonne pakkokeinolain 8 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotettu uusi 8. luvun 29 a § ei riitä turvaamaan lähdesuojan toteutumista. Jälkikäteinen tuomioistuimen tutkinta ei turvaa lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja paljastumiselta. Lähdesuojan toteutumisen turvaamiseksi laite-etsinnästä tulisi aina olla tuomioistuimen etukäteen tekemä päätös.

Lähdesuoja vaarantuu, jos tuomioistuinkäsittely ja esitutkintaviranomaisen toiminnan arviointi tapahtuvat vasta laite-etsinnän jälkeen laitteen haltijan vaatimuksesta. Mietintöä tulisi jatkovalmistelussa muuttaa siten, että voidaan varmistua lähdesuojan

asianmukaisesta turvaamisesta.

Jos laite-etsintä suoritetaan älypuhelimeen tai tietokoneeseen ja niiden sisältämiin tietoihin päästään käsiksi, laitteissa oleva lähdesuojan alainen tieto paljastuu. Jos lähdesuoja paljastuu laite-etsinnässä, lähdesuoja on silloin jo menetetty. Mietinnössä ehdotettu 29 a § ei jälkikäteisenä menettely turvaa lähdesuojan toteutumista riittävällä tavalla.

Älypuhelimessa tai tietokoneessa voi olla pääsy toimituksellisiin järjestelmiin, toimittajan yhteystietoihin ja toimittajan tallentamiin toimituksellisiin taustatietoihin. Toimittajan älypuhelimien tai tietokoneeseen kohdistuva laite-etsintä voi vaarantaa suoraan tai välillisesti yhden tai useamman lähteen lähdesuojan. Nykyinen pakkokeinolaki tai mietinnön ehdotus uudeksi 29 a §:ksi eivät turvaa riittävällä tavalla lähdesuojaa ottaen huomioon esimerkiksi korkeimman oikeuden edellä viitatus tuoreet lähdesuojaa käsitelleet ratkaisut.

Muutosehdotus:

Lähdesuojan turvaamiseksi tulisi pakkokeinolakiin kirjata, että laite-etsinnän suorittamisesta päättää aina etukäteen tuomioistuin soveltaen korkeimman oikeuden ratkaisukäytännön vahvistamia ja oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 §:n periaatteita.

9. Lausuntonne pakkokeinolain 9 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

10. Lausuntonne pakkokeinolain 10 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

11. Lausuntonne pakkokeinolain 11 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

-

12. Lausuntonne oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

13. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

14. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 13 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

15. Lausuntonne rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 19 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

16. Lausuntonne rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 31 ja 58 §:n muuttamisesta perusteluineen

-

17. Lausuntonne tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta perusteluineen

-

18. Lausuntonne sellaisista mahdollisista pakkokeinoista koskevan lainsäädännön muutostarpeista, joita mietinnössä ei ehdoteta

-

Yleisradio Oy